
Medyada Riskler

Öğr. Gör. Dr. Deniz Sezgin
Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi
dsezgin@media.ankara.edu.tr

Plan

- ❑ Tarihsel arka plan: Çocukların medya kullanımı
- ❑ Günümüzde medya ve çocuk
- ❑ Medyada çocukları bekleyen riskler
- ❑ Medyanın çocuk üzerindeki etkileri
- ❑ Öneriler

1930'lar

- ❑ Popüler medya alanları: Filmler, basılı materyaller, radyo.
 - ❑ İlköğretim çağındaki çocuklar ayda 2 kere film izliyorlardı.
 - ❑ 9-12 yaş arasındaki çocuklar günde 2-3 saat radyo dinliyorlardı.
 - ❑ 1 hafta boyunca toplam 10 saat radyo, tv, müzikle vakit geçiriyorlardı.
-

1950'ler

- ❑ Popüler medya alanları: Filmler, basılı materyaller, radyo, televizyon
 - ❑ 1950'lerde %10 oranında kendilerine ait televizyonları vardı.
 - ❑ 1960'lara gelindiğinde %90'a ulaştı.
-

1960'lar

- ❑ Popüler medya alanları: Filmler, basılı materyaller, radyo, televizyon.
 - ❑ Ortalama 3 yaşındaki çocuklar günde 45 dakika televizyon izliyorlardı.
 - ❑ Yaş büyüdükçe süre artıyordu.
 - ❑ Televizyon yayınları şimdi olduğu gibi 24 saat değildi!
-

1970'ler

- ❑ Popüler medya alanları: Filmler, basılı materyaller, radyo televizyon, kablolu yayınlar
 - ❑ 1 yaştan itibaren günde 1-2 saat televizyon izliyorlardı.
-

1980'ler

- ❑ Popüler medya alanları: Filmler, basılı materyaller, radyo, tv, kablolu tv., video oyunları, müzik çalarlar (walkman)
 - ❑ İlköğretim çağındaki çocuklar günde ortalama 2.3 saat televizyon izliyorlardı.
-

1990'lar

- ❑ Popüler medya alanları: Filmler, basılı materyaller, radyo, tv, kablolu tv, video oyunları, müzik çalarlar, bilgisayarlar, internet, cep telefonları
 - ❑ 2 yaşındaki çocuklar günde ortalama 3 saat televizyon izliyordu.
 - ❑ 8-18 yaş arasındaki çocuklar günde ortalama 1 saat bilgisayar ve video oyunları oynuyordu.
-

1990'lar

- ❑ 2-18 yaş arasındaki çocuklar günde ortalama 8-10 dakika internet kullanıyordu.
 - ❑ 8-18 yaş arası çocuklar medyaya günde toplam 7 saat 30 dakika maruz kalıyordu.
-

2000'ler

- ❑ Popüler medya platformları:
Filmler, basılı materyaller, radyo, tv, kablolu tv, video oyunları, müzik çalarlar, DVD, bilgisayarlar, elde taşınabilen bilgisayar oyunları, internet, cep telefonları, MP3 çalar, DVR, elektronik interaktif oyunlar, internet bağlantılı akıllı telefonlar, tabletler...
-

2000'ler

- ❑ 1 yaş altı çocuklar günde 49 dakika, 2-3 yaş arası çocuklar 1 saat 51 dakika televizyon/bilgisayar/bilgisayar oyunları izliyorlardı.
 - ❑ 8-18 yaş arasındaki çocuklar günde toplam 10 saat 45 dakika medyaya maruz kalıyordu.
-

Günümüzde...

- Daha önce olmadığı kadar uzun süre çocuklar internet kullanıyor. Yaş büyüdükçe süre artıyor.
-

Günümüzde...

- ❑ 0-5 yaş arasındaki çocuklar interneti haftada en az bir kez internet kullanıyor.
 - ❑ 3-5 yaşındakiler günde bir kez internet kullanıyor.
-

Günümüzde...

- Günümüzde 8-10 arası çocuklar günde ortalama 5.5 saat medya kullanıyorlar.
-

Günümüzde...

- Ancak aslında hemen hemen **8 saat** medyaya maruz kalıyorlar. Çünkü aynı anda birden fazla medya kullanıyorlar. Örneğin bunun ortalama 3.5 saati televizyon ile birlikte geçiyor.

Günümüzde...

Arkadařlıklar değişti!

İfadeler
Değişti !

Face'ten
arkadaşım!

İfadeler
Değişti !

Ben O'na
kurabiye
göndermiştim.
O bana gülen
surat😊

Gezilen
mekanlar
değişti !...

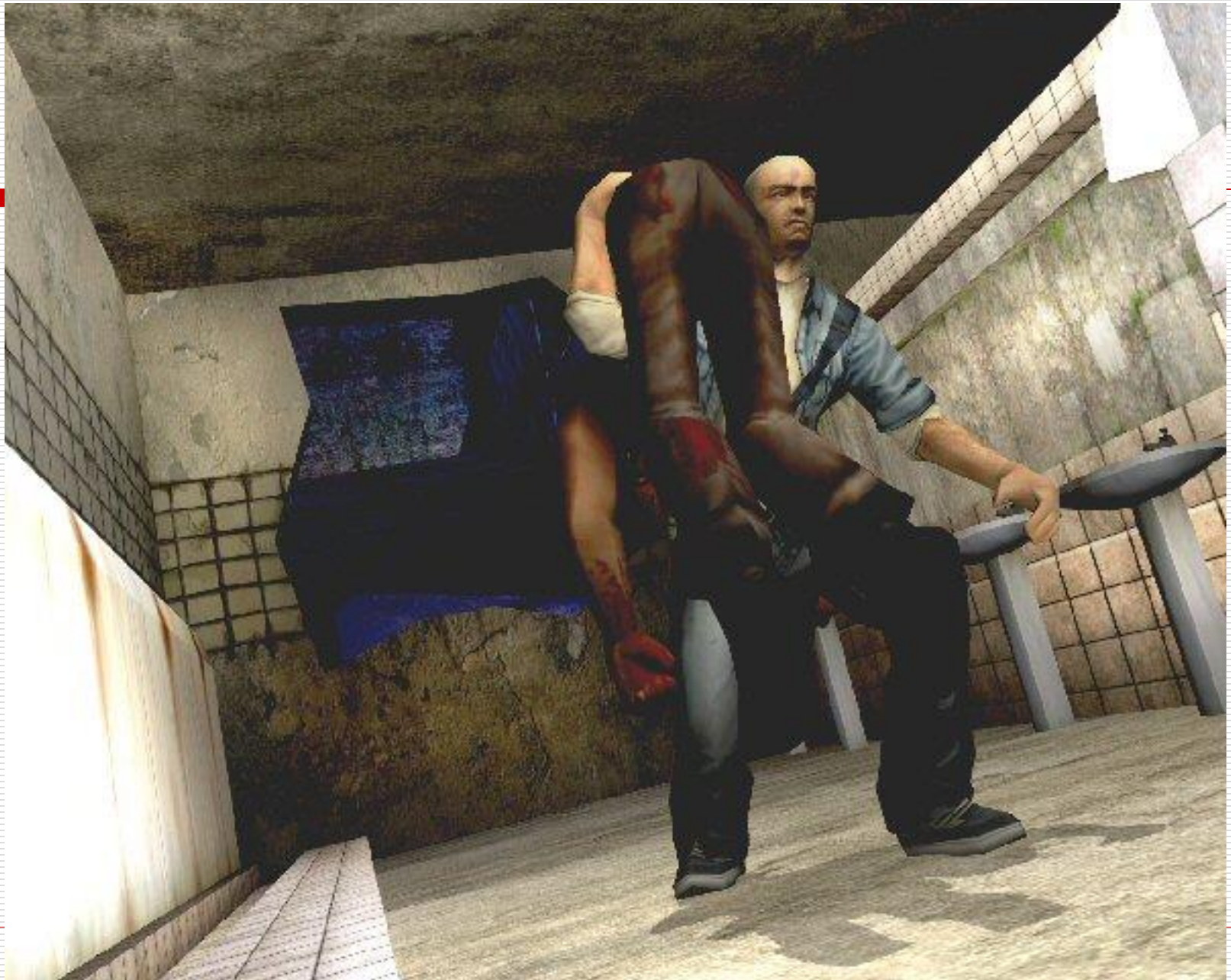

Medyada çocukları bekleyen riskler

- ❑ Staksrud, Livingstone, Haddon ve Ólafsson'ın 21 Avrupa ülkesinde yaptığı EU KIDS ONLINE'a göre:
- ❑ İçerik riskleri
- ❑ İletişim riskleri
- ❑ Davranış riskleri

İçerik riskleri

- ❑ Şiddet,
- ❑ Cinsellik
- ❑ Nefret söylemi içeren potansiyel olarak saldırgan ve zararlı içeriklerdir.

İletişim riskleri

- ❑ Taciz,
- ❑ Siber zorbalık,
- ❑ Siber gözetleme,
- ❑ Yabancılarla konuşma,
- ❑ Gizliliğin ihlâl edilmesi gibi uygulamaları içermektedir.

Davranış riskleri

- ☐ İnsanları kasıtlı olarak yanlış bilgilendirme,
- ☐ Yalan söyleme,
- ☐ Kişisel bilgileri dağıtma,
- ☐ Yasa dışı veri indirme,
- ☐ Kumar oynama,
- ☐ Bilgisayar korsanlığı gibi uygulamaları içermektedir.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- ❑ Çocuklar geleneksel ve yeni medya ile duygusal bağ kurmakta ama kanıt aramamakta ve çoğu kez de düşünmemektedir.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- ❑ Kurgu ve gerçek algısında belirsizlik,
- ❑ Ekran karşısında zamanı sınırlamakta zorlanma,
- ❑ Medyadan uzaklaşma halinde sinirlilik,
- ❑ Aile ve arkadaşlardan uzaklaşma,

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- ❑ Hobi ve ilgilerin bastırılması,
- ❑ Yemek alışkanlıklarının değişmesi,
- ❑ Öfke veya hayal kırıklığı duygularını bilgisayar oyunları ile dışa vurması,
- ❑ Düşüncelerin sürekli medya etrafında sürmesi,

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- ❑ Ağlama sıklığı,
- ❑ Kucak isteme,
- ❑ Saldırganlık eğilimi,
- ❑ Uyku bozuklukları,
- ❑ Kekeleme,
- ❑ Tuvalet alışkanlıklarında bozulma,
- ❑ Güven sorunları yaşanabilmektedir.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- ❑ Medyadaki kahramanlar olumsuz koşullarda çözümsüzlük yaşadıklarında; çocuklar, kendisi için önemli olan kişiler ya da en azından izlediği/özdeşim kurduğu kahramanlar için çaresizlik duygusu yaşamaya başlar.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- Bu gibi durumların sıklığı,
 - Çözümsüzlük,
 - Umarsızlık gibi duyguların daha çok görülmesine ve yerleşmesine neden olabiliyor.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- Bir diğer etkilenme biçimi,
 - Duyarsızlaşma
 - Korku ve kaygı verici uyarıcılardan kaçınmak veya onun etkisini en aza indirmek için, bilinçli ya da bilinçsiz olarak benimsenen bir yol.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- ❑ Gerçek dünyadaki şiddete daha az tepki vermekte,
- ❑ Başkalarının yaşadığı acı ve sorunlara karşı ilgisiz kalmakta,
- ❑ Empati kuramamakta,
- ❑ Toplumda giderek artan şiddet olaylarına daha fazla hoşgörü göstermektedir.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- ❑ Medyadaki şiddetten etkilenen küçük yaşlardaki çocuklar, kendilerinin de şiddet kurbanı olabileceklerini düşünmekte ve korku-kaygı geliştirmektedir.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- ❑ Medyanın bir diğer önemli etkisi; cinsel kimliğin oluşmasında rol oynaması ve çocuğun karşı cinsle olan ilişkisini belirlemesidir.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- Çocuklar medyada toplumsal cinsiyet rolleri açısından nasıl olmaları gerektiğine ilişkin oluşturulmuş ideal tipleri görmektedirler.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- ❑ Reklamlarda, çocuğunun sağlığını ve mutluluğunu düşünen annelerin kullandığı veya kullanması gereken ürünlerin sunumu,
- ❑ Bu ürünleri kullanmayan annelerin çocuklarını düşünmeyen anneler olarak algılanmasına neden olabilmekte.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- Geleneksel ve yeni medya kişilerin okumaya ve düşünmeye ayrılan zamanını azaltmaktadır.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- Sık sık reklamlarla kesintiye uğrayan medya temsilleri aynı zamanda, dikkatin sürekliliğinin yitirilmesine yol açmakta; odaklanma kapasitelerinin bozulmasına neden olmaktadır.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- Bunların yanı sıra medya,
 - Öykü inşası için zorunlu olan kapasiteyi,
 - Zihinsel imgelerin inşası kapasitesini,
 - Dili etkin yazma ve konuşma becerisini azaltmaktadır.

Medyanın çocuk üzerindeki etkileri

- Medyanın belki de en ürkütücü riski ise, çocukluğun yitirilişine ve masumiyetin yok oluşuna neden olabilmesidir.

Sonuç olarak...

- ❑ Çocukların takip ettikleri medya temsilleri, onların günlük sosyal davranışlarını etkilemektedir.

Sonuç olarak...

- ❑ Tercih edilen medya içeriğinin niteliği,
- ❑ İzlenme süresi,
- ❑ Sunuşunda gerçekleştirilen yönlendirilmeler önemli rol oynamaktadır.

Sonuç olarak...

- Bu nedenle, geleneksel ve yeni medyada çocuklara yönelik hazırlanan içeriklerde, özellikle bu daha dikkatli olunması gerekmektedir.

Sonuç olarak...

- ❑ Geleneksel ve yeni medyanın olası olumsuz etkilerini olabildiğince olumlu kılmak, yetişkinlerin sorumluluğundadır.
- ❑ Devlete, medya kuruluşlarına, ailelere ve okullara ayrı ayrı görev düşmektedir.

Sonuç olarak...

- ❑ Medya okuryazarlığı düzeyinin yükseltilmesi çabaları ile çocukların internetten, gazeteden, televizyondan, radyodan gelen yüzlerce enformasyonu analiz edebilmesi; kendisi yeni mesajlar oluşturabilmesi, tehditleri ve riskleri algılayabilmesi sağlanmalıdır.

SEYİRCİ KALMAYALIM...

TEŞEKKÜR EDERİM

dsezgin@media.ankara.edu.tr